

РЕЗУЛЬТАТИ САМОАНАЛІЗУ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНИХ ПРОГРАМ «ПОЛІТОЛОГІЯ» БАКАЛАВРСЬКОГО ТА МАГІСТЕРСЬКОГО РІВНІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

27 квітня 2020 р. відбулося чергове засідання ректорату Університету імені Альфреда Нобеля, на якому було обговорено результати самоаналізу освітньо-професійних програм «Політологія» бакалаврського та магістерського рівнів вищої освіти. Результати самоаналізу презентувала виконувачка обов'язків завідуючої кафедри політології та міжнародних відносин доцент Щолокова Ганна Володимирівна. Зокрема Ганна Володимирівна наголосила на тому, що сама процедура і практика регулярного перегляду освітніх програм, запроваджена в Університеті, дозволяє досягати суттєвих позитивних зрушень у справі актуалізації змісту та вдосконалення програм підготовки політологів. Протягом 2019/2020 н.р. також накопичилась низка пропозицій з боку стейкхолдерів, які на належному рівні були розглянуті на засіданнях кафедри політології та міжнародних відносин, групи зі змісту та якості освіти і враховані проектною групою з підготовки ОПП «Політологія». Результати опрацювання пропозицій роботодавців, здобувачів, науково-педагогічних працівників були сконцентровані в оновлених проектах освітньо-професійних програм «Політологія» першого та другого рівнів вищої освіти, які було розміщено на сайті Університету для обговорення. В цілому, основні рекомендації стейкхолдерів щодо програм стосувались змісту, послідовності та взаємозв'язку освітніх компонентів програм, що, на їхню думку, в першу чергу сприятиме покращенню підготовки фахівців-політологів, оскільки дозволить сформувати комплексне системне бачення предметної сфери майбутньої професії здобувача. Також оновлення ОПП здійснювалось з урахуванням рекомендацій Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, на основі напрацювань зі створення та реалізації ОПП за спеціальністю 052 «Політологія» в Університеті та аналізу напрацювань у цій діяльності вітчизняних ЗВО, які здійснюють підготовку за подібними програмами.

Самоаналіз кафедри політології та міжнародних відносин щодо змісту та практик реалізації освітніх програм здійснювався на основі встановлення відповідності критеріям Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти: Проектування та цілі освітньої програми, Структура та зміст освітньої програми, Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання, Навчання і викладання за освітньою програмою, Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність, Людські ресурси, Освітнє середовище та матеріальні ресурси, Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми, Прозорість та публічність. В цілому, самоаналіз дозволив констатувати націленість програм «Політологія» бакалаврського та магістерського рівнів на забезпечення розвитку творчої самореалізації особистості через розкриття здібностей здобувачів для формування гуманістичного світосприйняття та створення високої мотивації до побудови демократичного суспільства, що знаходить своє відображення у предметній

сфері взаємопов'язаних освітніх компонентів та доповнюється методами викладання і навчання. Обсяг ОПП та окремих освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для здобувачів відповідних рівнів вищої освіти – бакалавра і магістра, а обов'язкові освітні компоненти, включені до ОПП «Політологія» першого та другого рівнів вищої освіти, сприяють досягненню програмних результатів навчання. Програми містять перелік вибіркового компонентів, які складають не менше 25% загального обсягу програм, склад та зміст яких було оновлено за рекомендаціями стейкхолдерів з метою розширення можливості формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії. Зокрема, до складу варіативної частини ОПП «Політологія» першого рівня вищої освіти додано дисципліни, які забезпечують навчання з урахуванням аксіологічної складової у підготовці фахівців-політологів – «Основи демократії»; правознавчої компоненти – «Світова політика і міжнародне право»; міжнародного спрямування – «Теорія міжнародних відносин», «Глобалістика», «Геополітика»; міждисциплінарного підходу – «Політика і економіка», «Політика і релігія». Це дає можливість кожному здобувачеві визначитись за цікавим для нього напрямом професійної підготовки в межах індивідуальної освітньої траєкторії. Практична підготовка забезпечена системою виробничих практик на 3 та 4 році навчання для першого рівня вищої освіти, виробничої та переддипломної практики для другого рівня вищої освіти. Заявлені в ОПП компоненти практичної підготовки дозволяють отримати належні компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності, оскільки передбачають проходження практики на альтернативних та різноманітних базах, з якими укладено відповідні договори. Окремим додатковим компонентом, що забезпечує практичну підготовку здобувачів, є використання інтерактивних методів навчання як на лекційних, так і на практичних заняттях (так, зокрема, здобувачі активно залучені до створення проектів аналітичних продуктів політичного консалтингу в межах вивчення переважної більшості дисциплін блоку професійної підготовки). Аналіз ОПП «Політологія» дозволив зробити висновки про її здатність сприяти набуттю здобувачами вищої освіти soft skills. Найважливішими компонентами, які забезпечують цей процес, постають дисципліни «Культурологія», «Філософія», «Українська ідентичність: історія, культура, мова», «Соціологія». Додаткові умови для оволодіння здобувачами soft skills також забезпечуються участю в різних форматах комунікаційної взаємодії як у системі «викладач – здобувач», так і у системі «здобувач – здобувач»: участь у роботі наукових конференцій, дискусійних (дебатних) клубів, наукової лабораторії професора Щедрової Г.П., у телевізійних програмах Nobel TV.

Методи навчання і викладання вдосконалюються у відповідності до очікувань здобувачів, які встановлюються за допомогою регулярних опитувань щодо змісту, методів, цілей та результатів навчання, що в цілому дозволяє реалізовувати студентоцентрованість як норму для організації та здійснення освітнього процесу. ОПП «Політологія» забезпечує академічну свободу, яка реалізується, насамперед, у вільному виборі тем для досліджень при виконанні

усіх типів науково-освітніх та науково-дослідних робіт, які можуть бути етично, соціально, політично контрверсійними та торкатися проблематики як формального, так і неформального інституціонування суспільно-політичних практик. Академічна свобода реалізується також у практиках створення індивідуальної освітньої траєкторії шляхом обрання здобувачами освітніх компонентів, які викликають у них найбільшу зацікавленість та є, на їхню думку, найбільш затребуваними в умовах сучасного ринку праці. Науково-педагогічні працівники, які залучені до реалізації освітніх програм з політології, регулярно оновлюють зміст освітніх компонентів у відповідності до новітніх тенденцій розвитку спеціальності та здобутків методологічного та науково-дослідного характеру у відповідних дисциплінарних напрямках. Кожний освітній компонент опрацьовується з отриманням на кінцевому етапі результату у вигляді силабусу, який зокрема містить інформацію щодо мети курсу та основні компетентності, що формуються, результати навчання за дисципліною, методи навчання та викладання, порядок оцінювання (розподіл балів та годин за змістовими модулями, темами та формами діагностики, шкалу оцінювання, елементи діагностики та кількість балів оцінювання). Дана інформація доводиться до відома здобувачів вищої освіти шляхом оприлюднення силабусу на першому аудиторному занятті та в Google Classroom, код доступу до курсів якого отримують всі здобувачі до початку аудиторних занять з відповідного освітнього компоненту. Правила проведення контрольних заходів оприлюднюються заздалегідь і здійснюються на основі прозорості та з дотриманням стандартів академічної доброчесності. Під час реалізації ОПП «Політологія» кафедра повною мірою залучена до створеної в Університеті системи моніторингу дотримання академічної доброчесності.

Академічна та професійна кваліфікація викладачів, задіяних в реалізації ОПП «Політологія», забезпечує досягнення визначених цілей та програмних результатів навчання. НПП відповідають зафіксованим пунктам відповідності кадровим вимогам щодо забезпечення провадження у сфері вищої освіти. Усі залучені до реалізації програми викладачі пройшли конкурсний відбір, регулярно підвищують свій кваліфікаційний рівень шляхом стажування та участі у короткотермінових проектах з підвищення кваліфікації, як-то: проведення та відвідування відкритих занять, воркшопів, майстер-класів тощо. Університет забезпечує доступ до належних матеріально-технічних та інформаційних ресурсів, потрібних для науково-дослідної роботи та навчання. Навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів програми «Політологія» регулярно оновлюється та доповнюється у відповідності до запитів стейкхолдерів та розвитку відповідних профільних дисциплін. Викладання лекційних курсів здійснюється в аудиторіях, оснащених мультимедійними комплексами для проведення інтерактивних занять. Під час освітнього процесу активно використовуються такі платформи, як Google Classroom та Zoom. Кафедра політології та міжнародних відносин провадить активну наукову діяльність, що спрямована на забезпечення високих стандартів якості підготовки здобувачів, їх професійної та творчої самореалізації. Щорічно

кафедра проводить Всеукраїнську науково-практичну конференцію для студентів та молодих вчених «Соціально-політичні проблеми сучасності». На кафедрі працює студентський науковий політичний клуб.

Таким чином, введені в дію з 01.09.2018 р. освітньо-професійні програми «Політологія» першого і другого рівнів вищої освіти на нинішньому етапі отримали оновлений зміст у відповідності до змін, що відбуваються в освітянському середовищі, на ринку праці й в суспільстві в цілому, вони готові до впровадження у 2020/2021 н.р. і дозволяють здійснювати якісну, змістовну підготовку політологів в Університеті імені Альфреда Нобеля. В подальшому кафедра політології та міжнародних відносин буде продовжувати роботу щодо вдосконалення та актуалізації змісту та структури програм з метою досягнення параметрів максимальної відповідності до запитів стейкхолдерів.